

MASAMBIRO YA KATEMERA WA COVID-19- SAMBIZGO LA WADANGILIRI WA VISOPO

March, 2022

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

world relief

M'dandanda wazopezekamo

SAMBIRO 1: UTHENGA WAKULUTA KWA WADANGILIRI WA VISOPO WA MATENDA YA COVID-19	1
<i>Kasi chifukwa uli kuti ise wa longozgi wa mu visopo titolepo lwande pa nkhani ya COVID-19?</i>	<i>3</i>
<i>Kasi ise walongozgi wa mpingo udindo withu ndi nguni?</i>	<i>4</i>
<i>Kasi tingamutumikira uli Chiuta mu nyengo ino ya mliri wa covid-19?</i>	<i>4</i>
SAMBIRO 2: SAMBIRO LA KATEMERA WA COVID-19 WACHIKHRISTU	6
<i>Nkhani (mungapanga sewero)</i>	<i>7</i>
<i>Sambiro ilo tatoramo</i>	<i>12</i>
<i>Kujipereka.....</i>	<i>16</i>
SAMBIRO 3: SAMBIRO LA KATEMELA WA COVID-19 - MASAMBIRO YAPA GULU GHA KATEMERA WA COVID-19.....	17
<i>Nkhani (mungachita sewero)</i>	<i>18</i>
<i>Sambiro ilo tatolamo</i>	<i>21</i>
<i>Sambiro la chiyezgeleri: “ndise wakuvikilira mu chiwaya”</i>	<i>24</i>
<i>Kujipereka.....</i>	<i>26</i>
SAMBIRO 4: SAMBIRO LA KATEMELA WA COVID-19 KWA WALONGOZGI WA MPINGO	28
<i>Uthenga Wakuyambilira</i>	<i>28</i>
<i>Mutu wa Phalazgo</i>	<i>28</i>
<i>Mndanda wauphalazgi.....</i>	<i>29</i>

SAMBIRO 1: UTHENGA WAKULUTA KWA WADANGILIRI WA VISOPO WA MATENDA YA COVID-19

Kuphwelelera na kuvikilira chikaya na wabali winthu

Uthenga wakwambilira

Uluwali uwo ukukhwaska wanthu wanandi mu chikaya ngwachilendo yayi kwa wanthu wa Chiuta. Mumtendeko, Chiuta wakhala wakutivikilira na kutilongozga mu nyengo yamasuzgo. Iye ndiyo wakalongozganga wana wa Israel kuti wakhale na umoyo wa mtende na wambula kuluwaluwala.

Pa malango agho yakakhazikiskika yakawa nga umo wangapwelelera munthu wa Vyon (Makhati) kuti matenda agha yaleke kutandazgika mu chikaya. Chiuta wakagwiriskanga ntchito walongozgi wa visopo kuti wadangilire, kuphwelelera na kutemwa wanthu awo wakaluwalanga matenda gha vyon. Wanthu awo wali na Vyon wakakhalanga pawekha kuti matenda yaleke kutandazgika kwa awo waliye (Levitiko 13:1-46; Mateyo 10:8; Sahih Al-Bukhari 2005).

M'hanyauno tina Mliri uwo wakhwaska charo chonse chapansi. Mliri uwo ukwamba na kachibungu kambura kuwoneka na maso ghithu ka vayirasi. Nthenda yake yikuyana na vyon panyakhe HIV/ EZI yayi. Iyo Yikuyana na matenda ya chikhoso ndipo ikutandazgika kwizira mu chikhoso na kuyethyemura.

Nthenda ya COVID 19 ikutandazgika kwizira mu chikhoso na kuyethyemura

Pasono pano nthenda iyi yatandazgika mu vyaro vyose. Nthenda iyi ikusuzga malingana na umo mathupi yithu yalili, Kwa wanthu wanyakhe ikuwaluwaliska chomene. Wanthu ayo wanamatenda ghanyakhe, nge EZi, suga, nthenda ya mtima, ndiwo wanandi wakuluwalanga nayo chomene.

Boma lakhazikiska ndondomeko zakujithaska ku matenda gha covid-19. Boma la Malawi layamba kupereka katemera wa covid-19 nga ndi nthowa imodza yakujivikilira ku matenda agha. Katemera uyu wakowwira kuti wanthu awo wapokera waleke kuluwalya chomene. Ntchithu tchapachanya chomene kuti wa mpingo watolepo lwande pakulimbikiska nthowa zakujivikilira ku matenda gha COVID-19 pakugwiriska mazgo ya Chiuta.

Nthowa zyakupewera COVID-19: tivyalenge masiki, kugeza mmawoko na sopo, kukhala patalipatali 1 mita na kupokera katemera wa COVID-19

Iyo ndi ndondomeko yakuti mugwiriske ntchito apo mukunozgekera kukaphalazga. Ndipo yalembeka na unduna wa vyaumoyo.

Kasi chifukwa uli kuti ise wa longozgi wa mu visopo titolepo lwande pa nkhani ya COVID-19?

Tikwenela kuti titolepo lwande chifukwa Chiuta wakugwiriska ntchito wanthu wake. Matenda yanyakhe yakuyamba naukhaliro withu, kweni Chiuta wakuwa nase panyengo zonse.

1. Muchipangono chakale, mukawa nkhani ya mliri yamatenda kweni Chiuta wakhala wakugwiliska ntchito wanthu wake awo mbakujipereka.
 - a. Finehasi Wakatorapo lwande ndipo nthenda yakofya yikamala (Kupenda/mawazgo 25: 8-9)
 - b. Mozesi wakapempheleleranga wanthu nyengo zonse izo wanthu wakamunangira Chiuta
2. Muchipangono cha sono, Chiuta wakalutilizga kugwira ntchito na wanthu wake ndipo Yesu wakachiliskanga wanthu ku matenda pakugwiriska ntchito mazgo ya Chiuta.
3. Ntchimi Muhammad wakawa na chisungusungu ku charo chonse chapasi Surah 21:107. Allah wakuti, "Tikakutuma kuti uwe wachisungusungu na mtende kwa vyakulengeka vyose." Kuchizgika kwithu kuli mu Qurani. Allah Wakuti, 'iye wakunyolora kweniso kuchizga wonse awo mbakugomezga'.

Quran ni chisungusungu kweniso kuchizga (Surah 17:82). Allah wakuti “walikutumizga Quran kuti yiwe ya chisungusungu kweniso kuchizga wonse awo mbakugomezga. Wanthu wonse awo mbakupulukira/ kusowa wakuwasazgirapo kanthu cha kweni kuluza na kutaika.”

Kasi ise walongozgi wa mpingo udindo withu ndi nguni?

1. Kupembuzga wanthu na mazgo gha Chiuta
2. Kupemphelera wakutemweka wonse mu Chikaya chinthu
3. Thandazgani uthenga wa matenda ya covid-19. Limbikiskani kuti wanthu awo thupi lawo lafunda, wakukhosomola, wakuuzgika pakuthutha kuti wakhale pawekha kunyumba mpaka wawe makora. Limbikiskaniso kuti walute ku chipatala icho walinacho pafupi kuti wakapokere wowwiri wakwenelera.
4. Limbikiskani moni wambula kukwaskana pathupi
5. Limbikiskani kugeza mmawoko na sopo pafupipafupi kweniso kukhosomolera mkati mwa kasukusuku. Limbikiskaniso kukhalira mwakutalikirana 1 mita munyumba ya Chiuta.
6. Limbikiskani kupephelera pawalo pa nyumba ya Chiuta kweniso wanthu wakhale mwakutalikirana 1 mita. Woneskeskani kuti wanthu wawereke kubwerekana vakumwera monesko or maji, navakulyeramo.
7. Limbikiskani kuti wanthu wakapokere katemera wa covid-19 kuti wajivikilire iwo wene kweniso wabale wawo.
8. Suskani mabodza gha matenda gha covid-19 kweni thandazgani uthenga wakwenelera pakugwiriska ntchito mazgo gha Chiuta
9. Mazgani nkhalo zakuwasura nakuwasankha wanthu awo wakaluwalapo covid-19 na mabanja ghawo.

Kasi tingamutumikira uli Chiuta mu nyengo ino ya mliri wa covid-19?

1. Timanye kuti Chiuta walinase ndipo wakukhumba kutovwira kuti tiwe nyali yamucharu.
2. Tikhale wamanyi malango ya Boma namabungwe yanyakhe yakuzomerezgeka.
3. Tikhale wanthu awo mungatolerako nkhalo iwemi
4. Tingajivikilira kumatenda agha pala talondezga ndondomeko zonse izo boma lilikukhazikiska. Wasambizgeni wanthu za umo wangajivikilira ku matenda agha pala mwakumana panyakhe pakugwiriska nthowa izo mungagwiriska ntchito.

5. Wayendereni wanthu winu nakuwapemphelera (chomenechomene wanthu awo wakwaskika na matenda agha).
6. Sangani nthowa zakusanguluska wanthu awo wakujumpha munyengo zinozono.
7. Khazikiskani gulu la vya umoyo pa Chalichi linu kuti lindangilirenge pa nkhani za umoyo.

SAMBIRO 2: SAMBIRO LA KATEMERA WA COVID-19 WACHIKHRISTU

Kasi Chiuta wakughanaghanako uli vya katemera wa COVID-19?

“Mwe Chiuta, Maghanoghano ghinu, ngakuzirwa chomene kwa ise, nganandi chomene, ghambula kupendeka. Usange ndingakhumba kughapenda, nganandi chomene kuruska muchenga. Para nkhuwuka mu tulo, nkhuwa pamoza namwe.” MaSalimo 139: 17-18

Mazgo yakwambilira

(Vyakukhumbikira; masilipasi, mabulunga ya wuzu)

Mliri wa COVID-19 wakwaska tonse ndipo vikumanyika yayi apo umalirenge. Katemera wa COVID-19 ndi nthowa imodza iyo yakhazikiskika kuti iwovwire kumazga mliri uwu. Boma la Malawi, likukhumba kuti wanthu wanandi wakagwaziske katemera uwu kuti wavikilire ku matenda ya COVID-19

Sambiro ili liwovwirenge walongozgi wa mpingo na chikaya chonse kuti wanozgekere kupokera katemera. Walongozgi wa mpingo mbakugomezgeka, ngakwenelera kuthandazga uthenga. Tinachigomezgo kuti uthenga uwu uwovwirenge wanthu wanandi kuti wakapokere katemera wa COVID-19 kuti wajivikilire kumatenda agha.

Chilato

Kupereka uthenga kwa walongozgi wa mipingo na wanthu wonse kuti wadumbiranenge za katemera wa covid-19 nakupanga chisankho chakwenelera chakukapokera katemera uyu.

Chiyezgerero: kuzenga utatavu

Vyakukhumbikira: bola, pulasitiki, wuzi/wuzu

Chilato cha sewero ili: Sambiro ili likuoneska umo tawanthu tikugomezgerana mu chikaya chinthu pakugwiriska ntchito wuzi/wuzu. Kufuma pa sambiro ili, wanthu wawonenge kukhumbikira kwa kupokera katemera kuti wanthu wonse wajivikilire ku COVID-19.

Marango: wanthu wakhale pa mzere mwakuzingilira. Pala umbaukujumpha wanthu 20, pangani ma gulu ghawiri. Gulu lililonse liwe na bulunga lake la wuzi/wuzu. Phalirani munthu mumodza wakorere ku wuzi/wuzu uko nakuponya bulunga kwa munyakhe. Munthuuyo waponya bulunga la wuzi/wuzu wayowoye

icho iyo wakudoka kuzakapangira banja lawo pala matenda gha covid-19 ghamala. Wanthu wautilire

Mafumbo : wanthu wonse wasendelere mmanyuma pala wamalizga kuponyerana bulunga la wuzi/**wuzu** kuti utatavu uwe wakukhola

Tiyeni tione utatavu uwu nga chikaya chinthu. Pali mafubo yakuti nifumbe:

1. Kasi chingachitika chivichi pala mmodza mwa ise watayako ku wulusi iyo iye wangukolera? (Utatavu winthu uwenge wambula nkhongono ndipo ungapangiska wanandi kuti wapange ukata nawoso nakuleka kukola wulusi wawo nakhongono.)
2. Phalirani umodza kuti wataye wuzi/**wuzu** wake uyo iyo wangukolera mmawoko. – wonani naumo utatavu ucheperenge nkhongono
3. Phaliraniso munthu munyakhe kuti nayeso wataye ulusi uyo wangukola. phalilaniso munyakhe wachiteso nthen. Paumaliro phalirani wanthu wonse kuti waleke kukola wuzi/**wuzu** wawo uwo wangukora.

Sambiro kufuma muchiyezgerero ichi: Chikaya tonse ndise wamodza. Nichinthu chakukhumbika kuti tijivikilire kuti banja linthu na chikaya chinthu chiwe chakuvikililika.

Nkhani (mungapanga sewero)

(Mzukulu Tiwonge) “Izanikuno Agogo Nyasulu, Tilute kuchipatala na agogo wanakazi. Tikukhumba imwe kuti mukawe wakwamba kupokera katemera uyu pambere ise tindapokere”.

“Oh? Ine ningaluta yayi. Imwe lutani.”

“Yayi Agogo Nyasulu. Vyakukhumbika kuti mukayambe ndimwe kupokera!” Tiwonge mwa ulemu wakaphalira kuti; “Katemera uyu wakwambira wanthu awo wanavilimika 12 kuluta mnthazi. Kweni chomenechomene agogo na wonse wakuluwala matenda ghamugonera kuti wakapokere kuti wawe wakuvikililika.”

Gogo Nyasulu wadumbisya na Tiwonge vya katemera wa COVID 19

“Aaah, ine khuona nge vambura kukhumbikira.” Gogo Nyasulu wamphalira. “Katemera ngwa wana wodoko”.

“Ivyo nivyaunenesko nadi, agogo. Katemera ngwa wana wadoko. Katemera nge wa poliyo na nthomba ngwa wana, ndipo ukugwira ntchito iwemi yakuwavikilira kumatenda agha. Mu Charo chinthu muno tilikumazga matenda ya poliyo na nthomba chifukwa cha katemera. Kweni katemera munyakhe wakupangira wanthu walala kuti tijivikilire kumatenda ngeti gha COVID-19.

“Nadi?” wakadabwa agogo Nyasulu.

“Enya. Tikupokera katemera kuti wativikilire ise kumatenda agho yangatikoma panyakhe kutiluwaliska chomene nge COVID-19. Katemera uyu wakuperekeka kwa wonse wa vyaka 12 kuluta mthazi. Chomenechomene wanthu awo vilimika vilikujumpha 60 kweniso awo wali na matenda yakugonera nga suga, ezi, namatenda ya mtima wakwenera kukapokera katemera chifukwa iwo wokusuzgika chomene pala waluwala COVID-19.

Walipakati pavidumbilano, a Zgambo, wanyawo wa Nyasulu wakiza kuzakamuona uku wavyala masiki. Agogo Nyasulu nawo wakatora masiki yawo nakuvyala. Wonse wikaluta nakukakhala panshi pankhuni la yembe uku wakumwa chindongwa.

Agogo Nyasulu wakati, "A Zgambo, mwiza nyengo iwemi kuti muniwomboske. Tionge wakukhumba ine na agogo wake wanakazi tilute tikayambe kupokera katemera wa COVID-19, nangauli ine khuganiza kuti katemera ngwa wana wadoko. Ise tili kuchekura sono, nijsuzgiregechi."

Zgambo wanguluta kwa agogo Nyasulu kukadumbisiana nawo vya katemera wa COVID-19

"Yayi, Tionge wakuneneska", wakazgora Zgambo. Ine wonani nili kupokera kale, wakanigwaza pawoko lane lamazere apa.

A Zgambo wikalutulira nakuti, Katemera uyu ngwakukhumbikira chomene. "Katemera uyu ngwatawanthu walala nga ine na imweapa, kuskazgirapo wazimayi wonse. Wakutivikilira kuti tizaleke kuluwala chomene pala taluwala covid-19. Tawanthu walala kweniso awo wanamatenda yakugonera kanandi

wakuluwala chomene pala watora covid-19. Kweniso pala taitora tingapasirasu wazukulu withu na wana withu. Imwe mungakhumba kuti wana na wadzukulu waluwale?

A Nyasulu wakakwantha mmutu. Kweni a Zgambo, wakalutilira a Nyasulu. Kasi tingagomezga uli katemera wakupangika ku charo cha kuwalo?

Aah, a Nyasulu, namupulikiskani. Iryo mwayenjerwa apo niyayakukhumbikira. Boma lithu likuikapo mutima pa umoyo wa wanthu. Boma likugomezga nkhwantha za makhwala na wanthu wanandi wavinjeru awo wali mucharu chapansi kuti wawadangilire pakupanga katemera. Pachikhaliro chinthu, tikugomezga ulongozgi kuti ukutipangira vinthu viwemi.

A Nyasulu wakabeka skapato zawo uku wakumalizga kumwa chindongwa.

Gogo Nyasulu kudumbisiana na Zgambo vya ketemera wa COVID-19

Kweni ndipo, a Zgambo. Ine Khugomezga Chiuta. Wanisunga namoyo nyengo itali. Iyo walutililerenge kunisunga ine.

Ndiyo mazgo agho a Nyasulu. Wakayowoya a zgambo. Chiuta wamupwelerani nyengo yonse yakunyuma iyi. Katemera wakumuvwirani imwe kuti muchekure makora. Pala wanthu wanandi wapokera katemera uyu, mliri umalengeso luwiro.

A Zgambo wakamwa chindongwa pachoko, nakulutulira kuyowoya

A Zgambo wakalutilira. Bekani skapato zinu. Skapato zikumuvikilirani ku minga na malibwe pala mukwenda. Mukuzivyala konse uko kumuluta. Mwenemumuso ndimo katemera wakumuvikilirani imwe kulikonse uko mukwenda. Pala wanthu wanandi wapokera katemera, chikaya chonse chiwenge chakuvikililika. Agha ni makani yawemi kwatonse.

A Nyasulu wakafumba kuti, “Kasi a Zgambo, Mukuyowoya kuti katemera uyu ni ndondomeko ya Chiuta ?”

A zgambo wakazgora, “Enya, ndimo ine nkhuwonera, A Nyasulu”.

“Tonse tikukhumba vinthu viwelere nga naumo vikawira kale. Malonda yayambeso kwenda makora, wana sukulu zileke kujalajula. Chiuta wakutitemwa. Ndimu chigomezgo chinthu chikutiphalilira”.

A Zgambo wakatapa mchenga nakuleka kuti uthike pansu pachokopachoko, ndipo wakayowoya ku, “Masalimo 139:17,18 ikutiphalira kuti Chiuta waughanaghana vyasike kujumpha naumo ulili mchenga pacharo. Mchenga tingauwerenga yayi. Chiuta wakupwelera imwe, ine, mabanja yithu na chikaya, a Nyasulu.

Ndipo a Nyasulu wakazgora, “kasi imwe a Zgambo mukuti uli? Ine navyala skapato zane kuti zinivikilire. Tiyeni ku chipatala sono nthena kuti nane khapokere katemera wa covid-19! Apa nanozgeka kale!”

Lindizgani dankha a Nyasulu. Tilute lumodza, wakayowoya a Zgambo. “Nane apa nyengo yakwana kuti khapokere katemera wachiwiri.

Gogo Nyasulu, Zgambo na Tionge kupokera katemera wa COVID-19 kuchipatala

Mafumbo yakufuma mu nkhani:

- a) Kasi a Nyasulu wakayenjerwa na vichi za katemera? (Wakaganizanga kuti katemera ngwa wana pera)
- b) Kasi a Zgambo na Tionge wakawazgora kuti uli?
- c) Kasi tasambirapo vichi vakukwaskana na katemera wa covid-19? (Waliyonse wakwambira vilimika 12 walute wakapokere katemera wa COVID-19)
 1. Kasi a Zgambo wakagwiriska chiyerezgero uli pakulongosola vya katemera wa COVID-19? (skapato)

Sambiro ilo tatoramo

Taona kuti Chiuta wakughanaghana vya katemera wa covid-19 chifukwa iyo wakuphwelera vya tawanthu wake. Taonaso kuti ivyo wakuchita munthu mmodza vikukhwaaska chikaya chonse. Chifukwa naumo tikutandazgira matenda kufuma kwa munyakhe kuluta kwa mnyakhe.

COVID-19 yikutandazgika pakukhosomola na kuyethyemura. Wanthu awo wakukhuzgika chomene na matenda agha ni wazigogo, wakuluwala matenda ya mugonera nga suga, ezi, chikhoso cha TB, na matenda ya mtima. Munthu wakwenera kupokera katemera uyu kamoza panji kawiri kuti wajivikilire mwakukwana kwakulingana na mutundu wa katemera uyo wapokera. **HSA / wasambizgi wa vyaumoyo mudera mwithu watovwira kutikumbuska nyengo yakulutira kukapokera katemera wachiwiri. Kweniso, ka khadi ako wakupereka pala mwapokera kametemera wakwamba wakulembangapo dazi lakuti mukwenera kuzakapokeraso katemera wachiwiri.**

Katemera wa COVID-19 wakwambiska matenda yayi. Katemera wakumuvikilirani nga umo skapato zikutivikilira ku minga na malibwe pakwenda. Kumbukirani wana wa Israel pa ulendo wawo waku canani. Chiuta wakawaphalira kuti wavyale skapato paulendo wawo, ndipo Chiuta wakavikilira ulendo wonse. Mwenemuso, KAtemera uyu, ni nthowa imodzi iyo Chiuta waikapo kuti tivikilireke. Ghanaghanani vya katemera ng ani skapato ise Chiuta watipa kuti tiviyale paulendo withu.

Wanthu wanyakhe wakuganiza kuti pala wapokera katemera wa COVID-19 mbwenu ndikoti waluwalenge nayo chomene. Nivyaunenesko nadi kuti pala wanthu wanji wapokera katemera uyu wakupangiskanga kuti thupi liwotche panyakhe kuphyanya kwa mutu na thupi kwa madazi yakuchepa. Vinthu ivi vikunganamura kuti katemera wayamba kugwira nthito yake muthupi. kweni pala vikulutilira mbwenu mulute ku chipatala chapafupi. Katemera wa COVID-19 wakuyambiska matenda yayi.

Katemera wakumuvikilirani ngani skapato. Katemera uyu wakovwira kuti muleke kuluwala chomene pala mwatola matenda gha covid-19. Kweniso wakumuvikilirani ku nyifwa iyo ingiza pala mwaluwawa matenda agha. Agha ni makani ghawemi chomene. Matenda gha covid-19 yangachepa m'chigawa chithu pala wanthu wanandi wapokera katemera uyu.

Skapato zinthu zingatikumbuska umo katemera wakugwirira ntchito. Waliyonse wakhale pa mzere mwanguzungilira. Woneskani skapato inu kuti mukumbukire ivyo mwasambira:

Ikani lundi lamalyero panthazi nakuyowoya kuti: kapokereni katemera wa COVID-19 wakwamba (welezganiso)

Ikani lundi lamazere nakuyowoya kuti: kapokereni katemera wachiwiri wa COVID-19 pala pajumpha sabata 12 (welezganiso)

Ikaniso lundi lamalyero panthazi: Katemera wakunivikilira (welezgani)

IKani Lundi lamazere panthazi: Katemera wakuvikilira banja lane na chikaya chonse (welezganiso).

Kuweleramoso

1. COVID-19 ikutandazgikha kufuma kwa munthu kuluta kwa mnyakhe pakukhosomola na kuyethyemura.
2. Katemera wakutandazga covid-19 yayi kweni kumuvikilirani kumatenda agha.
3. Katemera wa covid-19 mukupokera kawiri. Wachiwiri uyo mukupokera pala pajumpha sabata 12 kufuma apo mukapokera wakwamba.
4. Wanji wakupulikanga mutu, kuphyanya thupi, kotcha thupi kwa dazi lumodza panyakhe yawiri. Ivi vikulongora kuti wayamba kugwira ntchito mthupi. Wanaso wadoko pala wagwaza katemera wakupulikiska nthena. Pala walutilira kujumpha madazi yatatu, mulute ku chipatala icho muli nacho mkhonde.
5. Waliyonse uyo wana vilimika 12 wangaluta kukapokera katemerauyu. Chomene muchiskesko wanthu wanavyka 60 kweniso awo wali na matenda yakugonera kuti wakapokere katemera.

Mitundu ya katemera wa COVID-19

Mtundu wa Katemera	Awo wakwenera kupokera	Unandi wake	Kutambasura kapokero kake
AstraZenecca	Vilimika 18 kuluta mnthazi	2	Pajumphe sabata 12 kufuma apo mwagwazgiska wakwamba kuti mupokere wachiwiri
Johnson & Johnson (J&J)		2	
Moderna		2	Pajumphe Sabata 4 kufuma apo mwagwazgiska wakwamba kuti mupokere wachiwiri
Sinovac		2	
Sinopham		2	
Pfizer	Vilimika 12 kuluta mnthazi	2	

Fumbani wazaumoyo kudera kwinu za dazi ilo mukwenera kulutaso kukagwaziska

Katemera wakusazgirapo (Booster) pakulimbana na COVID-19 wakuperekeka pala pajumpha sabata 12 (miyezi itatu) kufuma apo mukapokera katemera wachiwiri wa Astrazeneca, J&J panyakhe Fayiza (Pfizer).

Banja na chikaya chane

Sono tikukhumba tipulike maghanoghano yinu. Tigawane muma group gha wanthu 6. Mmagulu yithu, dumbiranani vyakukwaskana na katemera wa covid-19 na ivyo vingapangiska wanthu kuti waleke kukapokera katemera uyu. Muwe wakumasuka pavindumbirane ivi. Musi umu muli mafumbo agho yamudangiliraninge pa vidumbirano ivi.

1. Tapulikapo kwenjerwa uli pa nkhani ya covid-19 mu nyumba ithu kweniso muchikaya chinthu?
2. Naumo mwasambilira mwahuno, kasi mukuyanayana kuti kwenjerwa uku tingamalana nako uli?

Kujipereka

Wanthu wonse waungane pamodza kufuma mu magulu agho wadumbiranangamo. Kufuma pa ivyo wadumbirananga, kasi waliyonse wajipereka kuchitapo vichi? (Perekani mwawi wakuti wanthu wajipereke)

Tonse pamodza tiyowoyeso vesi lumodza:

Mwe Chiuta, Maghanoghano ghinu, ngakuzirwa chomene kwa ise, nganandi chomene, ghambula kupendeka. Usange ndingakhumba kughapenda, nganandi chomene kuruska muchenga. Para nkhuwuka mu tulo, nkhuwa pamoza namwe." MaSalimo 139: 17-18

Limbikiskani gulu kuti lipange uthenga wakuwoneska vifukwa ivo iwo wamupokelera katemera wa COVID-19. Chiyezgero chimodzi ni:

Chifukwa Chiuta wakunitemwa, kweniso wakapanga nthowa yakunivikilira ine na wanyane ku mliri wa covid-19, namupokera katemera wa matenda agha.

Ise tonse tajipereka kuluta kukapokera katemera wa COVID-19 kweniso tiwoneneskenge kuti chikaya chinthu chonse nacho chapokera katemera uyu.

SAMBIRO 3: SAMBIRO LA KATEMELA WA COVID-19 - MASAMBIRO YAPA GULU GHA KATEMERA WA COVID-19

“Wanthu wakumara usange urongozgi kulije, kweni uko kuli warongozgi wanandi, chivikiro chikuwako. “Zintharika 11:14

“Munthu uyo wakupereka mu wanangwa wati wawenge na vinandi.” Zintharika 11:25

Mazgo yakwambilira

Mliri wa covid-19 wakwaska charo chonse cha pansi ndipo vikumanyika yayi dzuwa ilo mliri uwu umalirenge. Katemera wa COVID-19 ndi nthowa imodza iyo yakhazikiskika kuti iwovwire kumazga mliri uwu. Boma la Malawi, likukhumba kuti wanthu wanandi wakagwaziske katemera uwu kuti wavikilirike ku matenda ya COVID-19. Masambiro agha yakukhumba kuti magulu yatolepo lwande pakumazga matenda agha.

Sambiro ili liwovwirenge ma gulu agho ghali mu chikaya chinthu kuti ghapulikiske naumo katemera wa COVID-19 wakugwilira ntchito mu nthupi la munthu. Ma gulu agha ghali nawalongozgi wakugomezgeka pachifukwa ichi, ngakwenelera kuthandazga uthenga. Tinachigomezgo kuti uthenga uwu uwovwirenge wanthu wanandi kuti wakapokere katemera wa COVID-19 kuti wajivikilire kumatenda agha.

Chilato cha sambiro lino

Kupereka uthenga kwa wanthu kuti wadumbiranenge za katemera wa COVID-19 nakupanga chisankho chakwenelera chakukapokera katemera uyu.

Nkhani (mungachita sewero)

A Nyirenda wadumbisyanana na Nyaphiri yva katemera wa COVID-19

Nyirenda wati wawerako ku mtsika kwakukaguliska malonda, wakaika njinga yake pafupi nanyumba iyo wakanyamura makuni yakusakaskira nyumba yakuti wakaguliske kukabwandire. Nyaphiri, uyo ni muwori wake wakiza nakuzakamutauzga.

“Tamupokelerani”, wakamutauzga na chimwemwe apo wakamupanga kapu ya tiyi kuti wamwe. Ndipo iwo wonse pamoza wakakhala pa mfwiri wa yembe.

“Mukwenera kuti mwavuka afumu wane?” Iyo wakufumba mwachitemwa.

Ndipo wonse wakakhala pansu nakudumbiskana vya umo dzuwa layendera apo wana wawo wakamalizga mlimo wawo wapanyumba uku nsima ikubwata pamoto.

A Nyirenda uku wakuhupurapo tiyi wakati, “nkhani ya katemera wa COVID-19 ili ponseponse ku mtsika.”

“Khaliskanipo apo afumu wane.” Wakayowoya Nyaphiri. Wanthu wakuti vichi?
'Naneso khupulika waka vya nkhani iyi pa wayiresi.'

'Boma litkuti waliyonse uyo wanavilimika 12 kuluta mnthazi wakwenera kupokera katemera wa COVID-19 pachipatala icho walinacho pafupi, kweni a Banda wakuganiza kuti wana ndiwo wakwenera kupokera katemera.'

'Apo napulika a Nyirenda. Ise wana winthu wonse wakapokera wakatemera wonse wakukhumbikira. Ise pala taluta ku caregroup, tikudumbirana kuti wana withu tilutenge nawo ku sikelo kuti wakapokere katemera kweniso fioneskeskenge kuti wana wawazgengezgani winthu nawoso wapokeraso. Pala talondezga ndondomeko yonse yakatemera, mudzi winthu wose uwenge wakuvikilika ku nthomba na polio. Kweni katemera uyu ngunyake ndipo ngwa matenda ya COVID-19. katemera uyu ngwa walala pera. Panyakhe mnthazi muno ndipo wana wazamwambapo nawoso kupokera.'

A Nyirenda wakafumba? “Kasi katemera uyu ntchito yake ni vichi? Kweniso chifukwa uli wanandi wakudumbirana vya katemera uyu? Ine khuwona kuti wanthu wanandi wakuluwala yayi COVID-19. Chifukwa uli wanthu wakutangwanika nakatemera wa wanthu walala? Ine nichari na khongono zonse, khukhumbika katemera yayi.”

Agho ni mafumbo yawemi a Nyirenda. Ine khapulika pa wayilesi kweni kwakukhumbukira chomene kuti mupulikiske. Pa ivo nilikupulika ku care group, katemera uyu wakutivikilira ise ku matenda ya COVID-19.

Nyaphiri wakalawiska njinga ya mwanalume wake nakuganiza za ntchito ya a fumu wawo yakunyamura makuni yakuguliska.

Tiyeni tiyerezgere nga ni mpanda panyakhe chiwaya cha mbudzi. ione mwathaura umu. Kachibungu kakwambiska matenda ya COVID-19 kali nga ni chimbwe. Kakupenjapenja kulya uyo thupi lake ndambura khongono, makamaka awo mbalala, wakuluwala matenda ya mtima, chikhoso chikulu cha TB na ezi kuti kangenemo. Katemera wa COVID-19 wali ngati mpanda panyakhe chiwaya, wakutivikilira ise kukachibungu kakwambiska matenda agha, umo nge mpanda ukuvikilira wanthu ku chimbwe. Ichi ndicho katemera wa COVID-19 wakuchita pakuvikilira mathupi yithu.

Chintunzi 1: Umo katemera wa COVID 19 wakutivikilira ku matenda ya COVID-19

Katemera wa COVID-19 wali ngati mpanda panyakhe chiwaya, wakutivikilira ise kukachibungu kakwambiska matenda agha, umo nge mpanda ukuvikilira wanthu ku chimbwe. Ichi ndicho katemera wa COVID-19 wakuchita pakuvikilira mathupi yithu.

“Apo ndipo waningweruska sono muwoli wane.” A Nyirenda wakayowoya apo wakati waima dankha kumwa tiyi wawo. “Sono mwati uli ngati ndi chiwaya icho chikuvikilira Mbudzi zonse; za khongono na zambura khongono ku chimbwe.”

“Enya”. A Nyaphiri, wakazomera uku wakumwemwetera.

A Nyirenda wakati wamalizga kumwa tiyi wawo wakati, “Tiyeni tilute lumodza pa mande kuchipatala tikapokere katemera wa COVID-19.

A Nyaphiri wakanyamura makapu agho wakamwerangamo tiyi uku wamwemwetera nakuluta mu kitchini kukamalizga kuphika nsima yawo. “a ndipo pa Mande tizalute tonse na amama na adada kuti tizakawe na mpanda wakukhola chomene.

Wachimbwe wizengeko yayi kuno! Wakayowoya a Nyirenda uku wakugeza mmawoko kuti walye chakulya chanamise.

A Nyirenda na Nyaphiri waluta ku chipatala kukapokera katemera wa COVID-19

Mafumbo yakufuma mu nkhani:

1. Kasi a Nyirenda wakanjerwa na vichi za katemera? (Wakaganizanga kuti katemera ngwa wana pera)
2. Kasi a Nyaphiri wakawazgora kuti uli ?
3. Kasi tasambirapo vichi vakukwaskana na katemera wa COVID-19? (Waliyonse wakwambira vilimika 12 walute wakapokere katemera wa COVID-19)
4. Kasi a Nyaphiri wakagwiriska chiyerezgero uli pakulongosola vya katemera wa COVID-19? (Chimbwe uyo wakulya viweto)

Sambiro ilo tatolamo

Taona kuti COVID-19 ikunanga umoyo wa wanthu nga umo chimbwe wakulyera mbudzi mu chiwaya. Kweni kuli katemera wa COVID-19 uyo wakuvikilira ku matenda agha, tiyeni tonse tikapokere katemera uyu. Wanthu wanyakhe wakwenjerwa vya katemera uyu. Tchiwemi kudumbizgana pamodza.

COVID-19 yikutandazgika pakukhosomola na kuyethyemura. Wanthu awo wakukhuzgika chomene na matenda agha ni wazigogo, wakuluwala matenda ya mugonera nga suga, ezi, chikhoso cha TB, na matenda ya mtima.

COVID-19 yikutandazgika pakukhosomola na kuyethyemura

Munthu wakuyenera kupokera katemera uyu kawiri kuti wajjikilire mwakukwana. Apa vikunganamunara kuti para munthu wapokera katemera kakwamba, wakwenera kuti wazakaluteso kukapokera wachiwiri pala pajumpha miyezi yitatu (ma sabata 12). Manyani kuti kwakukhimbika chomene kulutasa kuti mukapokereso katemera pala pajumpha sabata 12 kuti mujivikilire ku covid-19 mwakukwanira. **HSA/wasambizgi wa vyaumoyo mudera mwithu watovwire kutikumbuska nyengo yakulutira kukapokera katemera wachiwiri. Kweniso, ka**

khadi ako wakupereka pala mwapokera kametamera wakwamba wakulembangapo dazi lakuti mukwenera kuzakapokeraso katemera wachiwiri.

Para munthu wapokera katemera kakwamba, wakwenera kuti wazakaluteso kukapokera wachiwiri pala pajumpha miyezi yitatu (sabata 12)

Katemera wa COVID-19 wakwambiska matenda yayi!!

Wanthu wanyakhe wakuganiza kuti pala wapokera katemera wa covid-19 mbwenu ndikoti waluwalenge nayo chomene. Nivyaunenesko nadi kuti pala wanthu wanji wapokera katemera uyu wakupangiskanga kuti thupi liwotche panyakhe kuphyanya kwa mutu na thupi kwa madazi yakuchepa. Vinthu ivi vikunganamura kuti katemera wayamba kugwira nthito yake muthupi. kweni pala vikulutlira mbwenu mulute ku chipatala chapafupi. Katemera wa covid-19 wakuyambiska matenda yayi.

Katemera wakumikivikiraninge ng ani mpanda. Katemera uyu wakowwira kuti muleke kuluwala chomene pala mwatola matenda gha covid-19. Kweniso wakukuvikilirani ku nyifwa iyo ingiza pala mwaluwawa matenda agha. Agha ni

makani ghawemi chomene. Matenda gha covid-19 yangachepa m'chigawa chinthu pala wanthu wanandi wapokera katemera uyu.

Wanji wakuyanayanaso kuti wangamugomezga yayi katemera uyu chifukwa wakupangika ku vyalo vyakuwaro. Nivyaunenesko nadi kuti katemera wa covid-19 nga ni makhwala yanandi agho tikugwiliriska ntchito mu vipatala vinthu, wakupangika kuwalo kwacharo chino. Nkhwatha pankhani za makhwala kweniso vyaro vyose vilikuzgomerezga kuti katemera uyu walije kaheni kalikonse. Baibulo likutiphallira kuti tigomezgenge ulongozgi. "Vitumbiko vya Chiuta pa warunji vikukwezga msumba, kweni mazgu gha waheni ghakuwumbwangandula." Zinthalika 11:14

Skapato zinthu zingatikumbuska umo katemera wakugwirira ntchito. Waliyonse wakhale pa mzere mwanguzungilira. Woneskani skapato inu kuti mukumbukire ivyo mwasambira:

Ikani lundi lamalyero panthazi nakuyowoya kuti: **kapokereni katemera wa COVID-19** wakwamba (welezganiso)

Ikani lundi lamazere nakuyowoya kuti: **kapokereni katemera wachiwiri wa COVID-19 pala pajumpha** sabata 12 (welezganiso)

Ikaniso lundi lamalyero panthazi: **Katemera wakunivikilira** (welezgani)

Ikani Lundi lamazere panthazi: **Katemera wakuvikilira banja lane na chikaya chonse** (welezganiso)

Sambiro la chিয়েzgelero: "ndise wakuvikilira mu chiwaya"

(Ulongozgi kwa msambizi : Sakhani wanthu wawiri wawe ngeni "chimbwe", ndipo muwalongosolere ntchito iyo iwo wagwirenge. Wanthu awo musakhenge wawe wakuchenjera kuti wakwanise mlimo wawo.

Pangani umbu uwiri wa wanthu mu sewero ili. Gulu la kwamba ni 'chiwaya' chakuvikilira mbuzi utsiku. Gulu ili liimenge pa mzere mwakuzungulira. Chifukwa cha covid-19, wanthu wakhale patalipatali.

Gulu lachiwiri, ni mbuzi izo zikukhumba kunjira mu chiwaya. Chenjerani chifukwa wanji wa iwo ni chimbwe. Mu sewero ili, wanthu wakumanya yayi awo ni mbudzi kweniso awo ni vimbwe. Mphambano yake njakuti mbudzi zikhumbenge kunjilira pamukhomo (Mnyango).

Chiwaya chilije mnyango. Mbuzi iliyonse ina lemba la chinsisi ilo ikugwiriska ntchito pakukhumba kunjira mu chiwaya. Lemba la chinsisi ni: **katemera linyakhe ni**

masiki. Pala gulu lakwamba ilo lapanga chiwaya lapulika mazgo ya katemera panyakhe masiki, wakwenera wajure chiwaya chawo kuti mbuzi injire. Kujura chiwaya yayi pala mundapulike mazgo agho chifukwa muwenge kuti mwajulira chimbwe. Mbuzi zikwenera kukuwa **katemera or masiki** pakunjira mu chiwaya. Chimbwe nacho chikhumbenge kunjilira lumodza na mbuzi mu chiwaya.

Sewero liyambikenge pala tazenga chiwaya chinthu, mawoko ya wanthu yakorane pa mzere. Mbuzi zinthu na vimbwe vizungulirenge pafupi na chiwaya chinthu.

Chilato cha sewero khuwoneskeska kuti mbuzi zanjira zonse mu chiwaya ndipo chimbwe chakhala kuwalo kwa chiwaya.

Asambizi wawerenga ma namabala mpaka 3 nakulira nge chimbwe kuti sewero liyambe. Mbuzi zonse zikhumbenge kunjira mu chiwaya, chimbwe nacho chikhumbengeso kunjira mwenemumo.

Paumaliro pa sewero

1. Chimbwe chili Nkhuni? Kasi changukwaniska kunjira muchiwaya? chimbwe chiyowoyepo kuti vanguwa uli. Kasi vibwe vyangukwaniska kunjira muchiwaya? Pala chimbwe icho chili pawalo pa chiwaya? Kasi chimbwe changukwaniska kunjilira mphani mukati mwa chiwaya? (Kanandi wakunjilira pa malo awo wanthu wasekanga chomene panyakhe kungondwera chomene.
2. Mbuzi zili nkhuni? Kasi zangukwaniska kunjira muchiwaya zonse? zilipo zinyakhe zichali pawalo pa chiwaya? kasi kwanguwa kupusa panyakhe yayi kunjira mu chiwaya? (Awo wanguwa mbuzi wangayowoyapo naumo iwo wangupulikira pakunjira muchiwaya.)
3. Chimbwe chili nkhuni? (Kasi mbuzi zili pa suzgo pala chimbwe munyakhe wangukwaniska kunjira mu chiwaya? Enya. Mbuzi zonse zili pa suzgo likulu. Pachifukwa ichi, ndiumoso tikukhumbira kuti wanthu wonse awo vilimika vilikujumpha 12 wakapokera katemera wa COVID-19 chomenechomene wanthu awo vilimika vilikujumpha 60 kweniso awo wanamatenda yamugonera ngeti matenda ya mtima, suga, ezi, chikhoso chikulu namatenda yayilyonse yamugonera.

Sambiro mu sewero:

- Kasi tonse tanguona kuti ndise wakuvikilirika? mbuzi zanguwa na mazgo yachinsinsi- katemera na masiki- vinthu ivi vikutivikilira ku

covid-19 kweni ni wanthu wonse wakuvigwiriska ntchito yayi. Kasi ni njani uyo wanguleka kuvigwiriska ntchito? Chimbwe.

- Kasi chikawa cha kusuzga uli kuti mbuzi zilumike na chimbwe? Kasi mbuzi zikawa zambula kuvikililika? Enya- mbuzi zonse zikawa zambula kuvikililika chifukwa wachimbwe wakawa wakuyendayenda kuwalo kwa chiwaya.
- Ivo vikukhumbika mu chikaya nikuwoneskeska kuti vimbwe vyose tavijalira kuwalo. Kukhumbika kuzenga chiwaya chakukhola, kweniso kuti munthu waliyonse wawe na mazgo ya chinsinsi-waliyonse wakapokere katemera kweniso wavyalenge masiki

Banja na chikaya chane

Sono tikukhumba tipulike maghanoghano yinu. Tigawane muma group gha wanthu 6. Mmagulu yithu, dumbiranani vyakukwaskana na katemera wa covid-19 na ivyo vingapangiska wanthu kuti waleke kukapokera katemera uyu. Muwe wakumasuka pavindumbirane ivi. Musi umu muli mafumbo agho yamudangiliraninge pa vidumbirano ivi.

1. Tapulikapo kwenjerwa uli pa nkhani ya COVID-19 mu nyumba ithu kweniso muchikaya chinthu?
2. Naumo mwasambilira mwahuno, kasi mukuyanayana kuti kwenjerwa uku tingamalana nako uli?

Kujipereka

Wanthu wonse waungane pamodza kufuma mu magulu agho wadumbiranangamo. Kufuma pa ivyo wadumbirananga, kasi waliyonse wajipereka kuchitapo vichi? (Perekani mwawi wakuti wanthu wajipereke)

Limbikiskani gulu kuti lipange uthenga wakuwoneska vifukwa ivo iwo wamupokelera katemera wa COVID-19. Chiyezgero chimodzi ni:

“Chifukwa Chiuta wakunitemwa, kweniso wakapanga nthowa yakunivikilira ine na wanyane ku mliri wa covid-19, namupokera katemera wa matenda agha.”

Namupokera katemera wa COVID-19 chifukwa Chiuta walikuoneska kunitemwa pakunivikilira ine na wabale wane ku mliri uwu.

ISE TONSE TAJIPEREKA kuluta kukapokera katemera wa COVID-19 kweniso tiwoneskenge kuti chikaya chinthu chonse nacho chapokera katemera uyu.

Vitumbiko

Nthowa imodza iyo tingatumikira wabale withu ndiko kupokera katemera wa COVID-19 chifukwa tijithasyenge ku mliri uwu.

“Munthu uyo wakupereka mu wanangwa wati wawenge na vinandi. Munthu uyo wakowira wanyakhe, nayo wanyakhe wizamkumovwira.” Zinthalika 11:25

Tumbikanani nga umo malembo yayoweyera yakukhumbira apo umba wonse ukuwelera kunyumba.

Mitundu ya katemera wa COVID-19

1. Mtundu wa Katemera	Awo wakwenera kupokera	Unandi wake	Kutambasura kapokero kake
AstraZenecca	Vilimika 18 kuluta mnthazi	2	Pajumphe sabata 12 kufuma apo mwagwazgiska wakwamba kuti mupokere wachiwiri
Johnson & Johnson (J&J)		2	
Moderna		2	Pajumphe sabata 12 kufuma apo mwagwazgiska wakwamba kuti mupokere wachiwiri
Sinovac		2	
Sinopham		2	
Pfizer	Vilimika 12 kuluta mnthazi	2	

Fumbani wazaumoyo kudera kwinu za dazi ilo mukwenera kulutasa kukagwaziska

Katamera wakusazgirapo(booster) pakulimbana na COVID-19 wakuperekeka pala pajumpha sabata 12 (miyezi itatu) kufuma apo mukapokera katamera wachiwiri wa Astrazeneca, J & J panyakhe Fayiza (Pfizer).

SAMBIRO 4: SAMBIRO LA KATEMELA WA COVID-19 KWA WALONGOZGI WA MPINGO

“Kasi Chiuta wakuphweleleko vya matenda gha COVID-19?”

Ndondomeko ya uphalazgi

Masalimo 23:1-3

Uthenga Wakuyambilira

(Kunozgekera: mwize na luswazu) Yeyani Luswazu la Muliska

Tikumanya mlimo wa mliska wa ngombe na mbuzi. Masalimo agha tawerenga yakuyowoya vya mu mliska uyo wakutilongozga kweniso kutivikilira ku virwani.

Mwanyahuno tionenge umo muliska muwemi wakutiphwelelera ise. Tisambilengeso umo tingamphwelelera na kuvikilira mabanja yithu na chikaya chithu nawovwiri wakufuma kwa Chiuta.

Ine nane niza na luswazu lane ili (Woneswani luswazu). Muliska wakugwiliska Luswazu pakuliska mbuzi na ng'ombe. Mazgo gha Chiuta ghali ngeti ni luswazu. Mazgo gha chiuta ghakovwira ise kuti tikhala wa liska wa wawemi mu banja linthu na muchikaya chinthu. Muliska wakuvikilira mbuzi zake na luswazu kuvirwani. Nase tiyeni tigwiriske mazgu ya chiuta kuti tivikilire ma banja ghithu.

Mutu wa Phalazgo

Chiuta ndiyo ndi Muliska Withu. Iyo ndiyo wakumphwelelera na kuvikilira Mbelere zake nyengo yino ya mulili wa covid-19.

Mndanada wa Uphalazgi

1. Muliska muweme wakupereka chakulya kwa mberere zake
2. Muliska muweme wakupereka nkhangono munyengo ya viyezgo.
3. Muliska muwemi wakulongozga nakuvikilira mberere zake.

Mazgo ya Chiuta ya Uphalazgi: Masalimo 23:1-3

“Fumu ndiyo muliska wane, kuti ndiwopenge kanthu chara. Yikundigoneka mu maluhari gha utheka wakubiliwira. Yikundirongozga ku viziwa, vya maji ghaweme na ghakudama. Yikuwezgeramo umoyo wane. Yikundirongozga mu nthowa za urunji, chifukwa cha zina lakhe.

Mndanda wauphalazgi

1. Muliska muwemi wakupereka vakusowa va mbelele zake

Salimo Ili likalembeka na fumu Davide uyo wakawa muliska wa mberere apo wakawa kuti wandamuvyalike ufumu.

Iyo wakamanyanga vyose ivyo mbudzi na mberere vikukhumba kweniso wakawoneskeskanga kuti zamwa maji ku viziwa vya maji ghaweme nakuti vyarya utheka wakubiriwira.

Salimo ili likutiphalira kuti Fumu ndiyo ni muliska withu. Pa verse 1: “Fumu ndiyo muliska wane, kuti ndisowenge kanthu chara.”

Naumo Muliska wakumanyira ivyo mberere zikukhumba ndimoso Chiuta wakumanyiraso ivyo ise tikukhumba.

Apa sono fili mu nyengo zinono chomene izi za muliliri uwu wabuka wa covid-19. Umoyo withu nawo wasintha, tikutondeka kupanga vinthu ivo takhala tikupanga. Tawanyakhe ntchito zamala. Wanji walikuluwalwapo nthenda iyi, nawanji walikutayika nayo. Wanji nawo chuma chawo chikwenda makora yayi. Kweni chakuti timanye ntchakuti Chiuta wakumanya ivo ise tikukhumba ndipo iyo watipasenge ivyo vyose tikukhumba **(tingenjerangwa)**

Nyengo ino ya mliri wa COVID-19 uwu, tikwenera timuwonge Chiuta pakutipasa katemera wa nthenda iyi. Katemera uyu wakutivikilira ku nthenda ya covid-19 naumo katemera wa polio yula wakutivikilira ku polio.

Nkhani ya katemera iyi njiwemi chomene. Ine **n**khukhumba kuti nimulimbikiskeni monse kuti titole katemera uyu nga michivikiliro chamwenecho Yehova uyo ni muliska muwemi.

Katemela wakutivikilira ise ku COVID-19

Katemera wa COVID-19 walije kaheni kose

Katemera wa covid-19 ni chawanangwa chapachanya chakufuma kwa Chiuta.

Tiyeni tonse tilute tikapokere katemera wa covid-19 nangauli sono ukuperekeka kwa awo wanavilimika 12 kuluta mu thazi pera. Muthazi muno wanandi wazamupokera nawo katemera uwu. Ine Muliska winu nane nilutenge namupokera chawanangwa ichi cha katemera icho chafuma kwa yehova kuti nijivikilire kweniso nivikilireso banja lane na chikaya chonse.

Vesi 2, “Yikundigoneka mu maluhari gha utheka wakubiriwira. Yikundirongozgera ku viziwa, vya maji ghaweme na ghakudama.”

Chiuta wakutilongozgera ku malo agho yana vakurwa vya nthupi na muzimu. Iyo wakutilongozgera ku utheka wakubiriwira uko khongono zikuwelera ku mathupi yithu.

Chiuta wakutilongozgera ku viziwa vya maji yakudama uko mathupi yithu, maghanoghano na mzimu ikukapumula. Munyengo yino ya muliri wa covid-19 vinthu vinandi valeka kuyenda makola; sukulu zikujalika jalika ndipo ntchito nazo wanandi zamala. Vyakukhumbikira vya dazi na dazi navo vikusowanga. Mu nyengo zanthaura ndizo tikukhumbanga Chiuta kuti watilongozgere ku maji yakudama kuti tikapumule. Mu nyengo izi vikukhumbika kukolana mawoko. Mu nyengo izi kukukhumbika kuphalirananga unenesko pera. Nyengo izi tikukhumba kupembuzgananga nakulobgozgana munthowa ziwemi.

Iyi ninyengo iyo tikuyenera kukhala na chiuta kuti tipumuliskike ku viyezgo. Tikwenera kukolana mawoko. Tikwenera kuphalirana unenesko. Tikwenera kupembuzgana. Tikwenera kulongozgana muthowa za Chiuta.

2. Mliska muwemi wakutipa nkhongono

Vesi yachiwiri likuti, Chiuta “Wakutipa nkhongono”

Vesi ili likutiphallira kuti Chiuta wakumanya kuti ise tikukhumbika khongonozake dazi na dazi.

Chiuta wakutipa nkhongona pakutiyika mu banja lake. Ndipo mubaja lake muli wana wanyake agho mbambula nkhongono ndipo wakukhumbika nkhongono zake iye chiuta. Wonse agho mba gogo, wakuluwara matenda ya TB, HIV, Suga, mbakupendera wakukhumbika Chiuta kuti wawape nkhongono. Chiuta uyo ni muliska muwemi wakutipa vakusowa vinthu.

Katemela wa COVID 19 wawa wowwirenge awa kuti pala watola kachibungu ka matenda agha waleke kuluwara chomene. Awa ndiwo wanthu wakuluwara chomene pala watola kachibungu ka matenda ya COVID 19 chifukwa mathupi

yagho yakutondeka kujivikilira makola. Pa chifukwa lchi iwo wakwenelera kukhala panthazi kukapokera katemera uyu.

Tingawa owwira wabali withu pakuwa sambizga za katemela wa COVID 19 nakuwa limbikiska kuti wakapokere katemera uyu

3. Muliska muwemi wakutilongozga munthowa yiwemi.

” Vesi ya chitatu ikuyowoya kuti, “Wakutilongozga munthowa iwemi mwakuyana na phangano lake”

Chiuta wakusunga phangano lake. Tikwenera kumugomezga nangauli tikuyenda mumasugzo. Iye wakumanya uko wakutitolera. Timugomezge nakulondezga iye.

Naona mbelere zake zikusowa. Ivi vikwiziska masuzgo pa moyo wawo.

Vesi ili likutiphallira kuti chiuta, uyo ni muliska muweme wakumanya nthowa yiweme. Tikwenera kumulondezga iye.

Wakugwiriska luswazu kuti tilondole nthowa iwemi.

Luswazu ili ndilo mazgo yake chiuta ndipo liswazu ili lingawaso wakutemweka withu agho tikuwagomezga.

Mbelere zingasowa pala zili na muliska muheni. Tikwenera kulondezga chiuta uyo ni muliska muwemi.

Ndipo tikwenera kuti tiwoneseske kuti tikuyenda nthowa ziwemi. Pala tikulondezga muliska muweni tikwenera kumugomezga. Wakugwiriska luswazu kuti tiyende munthowa yake yiwemi.

Muliska wakwenda pamasinda pa viweto. Ivi vikumuwozwira kuti walongozge makola viweto vake ndipo wakuviwezgera mumuzira kuti vileke kusowa. Ivi vikowwira kuti viweto vambula nkhangono vileke kusowa.

Chiuta wali kutipa udindo wakuti tijivikilire kweniso tivikilire wanyithu.

Udindo withu ngwakuti tijivikilire tonse ku COVID-19 pakuvwara masiki pagulu kenuso tikapokele katemera wa COVID-19.

Tiyeni tiganizire sambiro ili pamoza

Masalimo 23: 1-3

“Fumu ndiyo muliska wane, kuti ndiwopenge kanthu chara. Yikundigoneka mu maluhari gha utheka wakubiliwira. Yikundirongozga ku viziwa, vya maji ghaweme na ghakudama. Yikuwezgeramo umoyo wane. Yikundirongozga mu nthowa za urunji, chifukwa cha zina lakhe.”

Chiuta nimu muliska withu. Iyo wakutivikilira ku walwani. Mu nyengo Yino gha Covid-19, Chiuta wakuphwelera ku matenda agha ndipo wakutipasa vyose ivyo tikusowa.

Ndise wakuvikilirika ku matenda gha COVID 19 pala;

1. Tapokera katemera wa COVID-19. Tiluwalenge chomene yayi nthenda ya COVID-19
2. Tikukhumba wanthu wonse wapokere katemera wa covid-19 chomene awo wali navilimika 60 nakujumphira apo nawonse agho wana matenda agha suga, nthenda ya mtima, chikhoso chikulu, kachibungu ka HIV.
3. Tipokere uthenga wenecho wa nthenda a COVID-19 na katemera wake
4. Tiyeni tikolane mawoko pakuphalira wabali kuti nawo wakapokelre katemela

(Mwachiyezgeleri, kwezgani ndondo inu mchanya kuiwonezga kwa umbwa wonse mu chalichi nakuyowoya kuti:

“Jivikilirani! Chiuta ni Mliska winu! Iyo wamutumbikaninge kweniso kumuvikilirani mumapapindo yake!”

**MASAMBIRO YA KATEMERA WA
COVID-19- SAMBIZGO LA
WADANGILIRI WA VISOPO**

